

УДК 330.316

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ОРГАНІЗАЦІЮ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ**Т.В. ШЕЇН,**викладач відділення з підготовки молодших спеціалістів ВП НУБіП України
«Ніжинський агротехнічний інститут», м. Ніжин, Україна**Ю.Г. ПЕТРОВСЬКА,**викладач відділення з підготовки молодших спеціалістів ВП НУБіП України
«Ніжинський агротехнічний інститут», м. Ніжин, Україна

У даній статті розроблено класифікацію факторів інноваційного розвитку, вивчено вплив фінансово-економічних, соціальних факторів на інноваційну активність аграрних підприємств та визначено напрямки активізації інноваційного розвитку аграрного виробництва.

***Ключові слова:** інноваційний розвиток, фінансово-економічні фактори, соціальні фактори, структура керування, аграрне підприємство.*

На сьогодні основним завданням України є глибоке коригування економіки, мета якого – не просто економічне зростання, а набуття ним соціальної природи як основи стабільного економічного росту. Труднощі становлення ринкових відносин пов'язані з процесами зниження рівня НТП в Україні, який повинен бути головним фактором підвищення інноваційної активності аграрних підприємств. Обговорюючи проблему необхідності активізації інноваційного сектора економіки, слід зазначити, що в останні роки урядом прийнято багато постанов та рішень, державних програм, спрямованих на підвищення інноваційної результативності підприємств, однак більшість з них не вдалося реалізувати в повному обсязі в реальній економіці.

Слід зазначити, що в Україні необхідні передумови стимулювання інноваційного розвитку, по суті, тільки формуються, щодо законодавчого рівня, зокрема, ухвалено Закони України «Про інноваційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки».

Значний внесок у вивчення питань розвитку підприємства на інноваційній основі зробили: Й.Ален, І.О.Бланк, Д.Брайт, В.М.Геєць, М.Корецький, О.Даций, П.Гавлик, В.Ломбер, С.М.Ілляшенко, М.А.Йохна, Г.О.Когодков, М.І.Кондратьєв, М.Менсфілд, Г.Меньш, Ф.Ніксон, Б.Є.Патон, С.Радосевич, Б.Санто, В.В.Стадник, О.М.Тридід, Л.І.Федулова, Й.Шумпетер. Але недостатньо дослідженими залишаються питання обґрунтованості факторів, що є основою інноваційно спрямованого розвитку підприємств по переробці сільськогосподарських

продуктів. У більшості випадків його ототожнюють із техніко-технологічним станом підприємства, інноваційним потенціалом розробника інновації тощо.

Розглянемо найважливіші організаційні фактори, що позначаються в процесі інновації сільськогосподарської продукції. Ці фактори можуть бути згруповані в такий спосіб:

- група факторів, що характеризують комунікацію, взаємодію й обмін інформацією. Такі фактори повинні забезпечити гарні комунікаційні зв'язки між членами функціональних груп функціональними підрозділами, особливо, між дослідно-конструкторськими відділами і відділами маркетингу, а також стратегічного планування; етапами інноваційного процесу; інноваторами, користувачами й іншими партнерами; внутрішніми групами з різними задачами; винахідниками і групами, що займаються розробкою проектів;

- група факторів, що задають організаційну структуру інноваційного процесу і що дозволяють одержати компроміс між функціональною й орієнтованою організацією, забезпечити необхідні масштаби авторитету керівника проекту, створити необхідну організаційну відповідність між поставленими проблемами і структурою груп, що вирішують ці проблеми;

- група факторів, що визначають стиль менеджменту й атмосферу взаємин. Сюди відносяться застосування органічного менеджменту, що сприяє впровадженню інновацій; взаємна довіра; розуміння того, що доля будь-якої інновації залежить від готовності до ризику; наявність ведучого менеджера, схильного до нових ідей; сприяння виконанню технічних експериментів; відчуття ведучими менеджерами своєї відповідальності за долю інновації.

Сучасні аграрні підприємства, які функціонують у складному соціально-економічному середовищі, повинні постійно створювати і впроваджувати різного роду інновації, що забезпечують їх ефективну діяльність в ринковій економіці. Адже успіх економічного розвитку аграрного підприємства вирішальною мірою залежить від впровадження у його діяльність нововведень та, на цій основі формування конкретних переваг.

Економіка, якій притаманна гостра конкурентна боротьба, вимагає особливого підходу до інновацій. Маючи на меті підвищення ефективності діяльності, інновації відкривають широкі перспективи для розвитку сучасного аграрного підприємництва. Успішна інноваційна діяльність дає можливість підприємству сформувати позитивний імідж, підвищити конкурентоспроможність, ефективніше використовувати обмежені ресурси, збільшити прибуток. Для вирішення цього завдання потрібно кардинально змінити ставлення до процесу інноваційної діяльності всіх його учасників: продукування інновацій повинно стати не тільки економічною доцільністю, але і життєвою необхідністю.

На характер інноваційної спрямованості розвитку аграрного підприємства впливають такі фактори:

1. Частота та ефективність впровадження на підприємстві інновацій – ці параметри відображають фактичний досвід роботи підприємства з інноваціями чи інноваційними напрямками діяльності. Факти реалізації підприємством інновацій у минулому засвідчують наявність певного інноваційного потенціалу підприємства і готовність персоналу підприємства до змін, але не відображає величину потенціалу і рівень готовності працівників до змін. Щодо інформації про ефективність реалізації інновацій, то вона також не вказує на величину інноваційного потенціалу і рівень готовності працівників до змін, а лише дозволяє зробити висновки про те, які результати реалізації інновацій отримані за наявного інноваційного потенціалу та фактичної готовності працівників до змін. Наявність інформації про частоту та ефективність реалізації інновацій є необхідною, але не достатньою умовою для формування висновку про інноваційну спрямованість розвитку сільськогосподарського підприємства.

2. Інноваційна спрямованість конкурентної стратегії аграрного підприємства. Основною метою інноваційної стратегії аграрного підприємства має бути створення та розвиток інноваційного потенціалу, реалізація якого забезпечуватиме стійкі конкурентні переваги суб'єкта господарювання, які ґрунтуються на впровадженні інновацій. Обов'язковими умовами при обґрунтуванні стратегічних заходів в сфері інноваційної діяльності та розвитку інноваційного потенціалу є їх відповідність обраним підприємством загальній та конкурентній стратегіям. Інноваційна складова є необхідною умовою стратегії розвитку аграрного підприємства залежно від її виду (вертикальна чи горизонтальна інтеграція). Найбільшу увагу стратегії розвитку інноваційного потенціалу аграрного підприємства слід приділити у випадку реалізації конкурентних стратегій диференціації та сфокусованої диференціації. Разом з тим, реалізація конкурентної стратегії лідерства у витратах має бути базуватися на відповідній інноваційній стратегії, основним напрямком якої є впровадження інновацій, спрямованих на раціональне використання ресурсів.

3. Потенціал аграрного підприємства щодо розробки і впровадження інновацій – це факт наявності у підприємства інноваційних ресурсів. Під інноваційними ресурсами у даному випадку, мається на увазі: соціальний потенціал – можливості, які пов'язані з задоволенням потреб, інтересів працівників шляхом застосування різних форм та систем оплати праці, створення таких умов організації праці і відпочинку, які забезпечують зростання продуктивності праці паралельно з розвитком особистості; організаційно-управлінський потенціал – можливості, які залежать від рівня загального, фінансового, маркетингового управління підприємством, інформаційного забезпечення; економічний потенціал – можливості, які пов'язані з використанням капіталу підприємства, фінансових і трудових ресурсів. Кожна складова має свої особливості, свої можливості використання для стягнення найбільшої ефективності в діяльності підприємства: являє собою динамічну систему, яка обумовлюється тісною залежністю від фактору часу, існує на основі ресурсів підприємства (трудових, фінансових, природних), є

результатом високопрофесійної, компетентної та успішної управлінської діяльності, створює можливості щодо інноваційного розвитку, спрямована на отримання соціального, економічного, організаційного та інших видів ефекту.

Не можна не згадати про такі фактори, як законодавчі – вони формують правову основу інноваційного розвитку аграрних підприємств в Україні на основі системи законних та підзаконних актів; організаційно-управлінські здійснюють вплив через інституційно-управлінські та інституційно-організаційні зміни в інноваційній сфері; фінансово-економічні фактори визначають особливості здійснення інноваційної діяльності підприємств з позицій грошово-кредитних, бюджетно-податкових, амортизаційних важелів інноваційного розвитку; соціальні фактори відділяють вплив соціальних наслідків інноваційного розвитку від впливу багатьох інших факторів; гуманітарні фактори впливають на інноваційний розвиток через ступінь освіченості населення, рівень знань і науки в країні; інформаційні визначають особливості інноваційного розвитку підприємств на основі використання інформаційних ресурсів.

Узагальнюючи вищесказане, виділимо основні стримуючі фактори інноваційного розвитку аграрних підприємств: низький рівень державного фінансування інноваційного розвитку та недостатність власних коштів підприємств; низька інвестиційна активність вітчизняних, зарубіжних інвесторів; недосконалість податкового законодавства; послаблення взаємозв'язків науки та виробництва.

Активізація інноваційного розвитку підприємств повинна бути пов'язана з оновленням основних виробничих фондів; розвиток інноваційної діяльності має бути органічно пов'язаним з ресурсозбереженням і приводити до суттєвого зменшення витрат матеріалів на одиницю продукції; виходячи з сучасних умов, інноваційний розвиток, повинен мати соціальну спрямованість, де саме людина, якість та безпека її життя матимуть забезпечити пріоритети інноваційного розвитку.

Головною метою інноваційного процесу в Україні є підвищення соціально-економічної ефективності виробничої сфери на базі системного удосконалення всіх елементів та матеріалізації наукових знань і підвищення соціального забезпечення.

Література

1. Кузьмін О., Кужда Т. Фактори інноваційного розвитку підприємств// Схід. – 2006.
2. Щербань Ю.Ю. Розвиток інноваційної діяльності підприємств в Україні: Стаття. – Донецьк: Донецький національний університет економіки і торгівлі.

Факторы, которые влияют на организацию инновационного процесса в аграрных предприятиях

Шейн Т.В., Петровская Ю.Г.

В данной статье разработана классификация факторов инновационного развития и исследовано влияние финансово-экономических, социальных факторов на инновационную активность сельскохозяйственных предприятий и определенно направления активизации инновационного развития аграрных предприятий.

***Ключевые слова:** инновационное развитие, финансово-экономические факторы, социальные факторы, структуры управления, аграрные предприятие.*

Factors which influence on organization of innovative process in agricultural enterprises

Shein T.V., Petrovska Y.G.

In this article classification of factors of innovative development is developed and influence of finansovo- economic, social factors is investigational on innovative activity of agricultural enterprises and certainly directions activation of innovative development of agrarian enterprises.

***Keywords:** innovative development, finansovo-economic factors, social factors, management structures, agricultural enterprise.*